

Aktivní lesnická opatření v lesích CHÚ v nízkých nadmořských výškách

David Dušek, Jan Leugner, Jiří Novák, Dušan Kacálek

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

30.3.2016

Kde je žádoucí aktivní lesnický management v lesích CHÚ?

- Lesy **dlouhodobě ovlivněny lidskou činností** – lesy nížin ovlivňovány od neolitu (ca 7 000 let)
- Ochrana **cenných antropogenně podmíněných** biotopů
- **Aktivní podpora** přiblížení se přirozeným společenstvům
- **Cílená ochrana** a podpora druhové rozmanitosti
- Ekonomický přínos lesnických opatření – pozitivní externalita

Hospodaření ve výmladkových a středních lesích

- **Nízký a střední les – tradiční způsob hospodaření** do konce 19. století, radikální ústup v druhé polovině 20. stol.
- **Specifická architektura vegetace** umožňovala přežití dynamických metapopulací dnes ohrožených druhů
- Příznivé podmínky pro vývoj **světlomilných** bezobratlých, obratlovců, rostlin a hub
- Zachování **pestré mozaiky stanovišť** i v zemědělsky využívané krajině

Hospodaření ve výmladkových a středních lesích – nízký les

- Převážně **vegetativního** původu, využívání pařezové (kořenové) výmladnosti (DB, LP, OL, OS)
- **Obmýtí 5-50 let** (ve středověku v průměru 7 let) – mozaika fází dorůstání
- Jednotlivé porosty o rozloze **0.5-1 ha**
- Často na **špatných bonitách**
- **Ekonomicky zajímavý** způsob pro **drobné vlastníky** lesa – palivové dříví

Hospodaření ve výmladkových a středních lesích – střední les

- Kombinuje pěstování **spodní** (výmladkové) **etáže** a **výstavků** (nejčastěji generativního původu) v nadúrovni
- **Vyrovnaná věková struktura výstavků** – několik kohort (DB, JS, JV, JL, TP)
- Výskyt starého osluněného dřeva
- **Obmýtí** spodní etáže **15 - 50 let**
- Většinou na **dobrých bonitách**
- Ekonomický efekt v pěstování **cenných listnáčů** (např. třešeň)

Snížení zakmenění – tvorba řídkolesů I.

- Ochrana určitých typů rostlinných a živočišných společenstev, jejichž existence je **často podmíněna lidskou činností**
- Vznik a udržení **řídce zapojených porostů** lesa vysokého
- **Aktivní** ochrana a podpora druhové rozmanitosti
- Všude tam, kde ponechání **přírozenému vývoji** povede ke vzniku **zapojených stinných** porostů

Snížení zakmenění – tvorba řídkolesů II.

- **Snížit a udržovat řídké zakmenění** pod „vyhláškových“ 0.7
- Přednostně odstraňovat nepůvodní a stanovištně nevhodné druhy – **úprava druhové skladby**
- **Nižší počty sazenic** při umělé obnově, vyloučit přípravu půdy
- Údržba **světlin** a drobných **nelesních enkláv**
- Udržování **širokých lemů lesních cest**

Pastva v lesích I.

- **Utvářela charakter krajiny** po tisíce let - náhrada populací volně žijících býložravců (**Verova** hyp.)
- Zimní pastva – zásadní vliv na lesy v pravěku
- Do středověku – hlavní způsob výživy dobytka
- Snaha o **omezení pastvy** v 18. století, rozdělení lesa a pastviny
- V současné době **zákaz pastvy** v lesích (§ 36, 289/1995 Sb.)
- NP Podyjí, NPR Karlštejn, PP Na Ostrově, přír. park Česká Kanada

Pastva v lesích II.

- **Pozitivní vlivy** – zvýšení heterogenity biotopů, zpomalování sukcese dřevin, drobné narušení půdy, tvorba vyleželých míst
- **Negativní vlivy** – ruderalizace, eutrofizace, dočasné snížení biodiversity
- Jednostranný tlak na rostlinná společenstva, **extenzivní vs. krátkodobá intenzivní pastva, nutný dlouhodobý výzkum** vlivu na rostlinná spol., entomofaunu a půdu

